

Kostentransparantie voor een vermogensbeheerklant

Voorbeeldcasus

Publicatiedatum: 26 oktober 2017

Kostentransparantie voor een vermogensbeheerklant

Het doel van dit document is om markpartijen extra guidance te geven over hoe aan wet- en regelgeving omtrent kostentransparantie, die vanaf 3-1-2018 geldt, kan worden voldaan. In dit document wordt een casus beschreven. In deze casus wordt voor verschillende situaties en momenten in de tijd beschreven welke stappen een beleggingsonderneming zet om te voldoen aan deze wet- en regelgeving. De onderhavige casus is een versimpeling van de werkelijkheid. Ook wordt in de casus geen aandacht besteed aan andere regels waaraan voldaan moet worden bij het verlenen van een beleggingsdienst. In de casus wordt telkens nadrukkelijk aangegeven waar een beleggingsonderneming zelf keuzes maakt over de manier waarop invulling wordt gegeven aan een bepaling van MiFID II. Waar dit niet vermeld is, gaat het om een verplichting uit MiFID II waar niet van afgeweken mag worden.

Klant worden

De heer Bakker besluit in februari 2018 dat hij een vermogensbeheerder wil inschakelen om zijn vermogen te beheren. Op aanraden van zijn buurman maakt hij een afspraak bij vermogensbeheerder Welvaren BV. Tijdens het kennismakingsgesprek met de vermogensbeheerder mevrouw Welvaren spreekt hij over zijn wensen en wat Welvaren BV voor hem kan betekenen. Op basis van de informatie die de heer Bakker in dit gesprek heeft gedeeld stelt mevrouw Welvaren een kostenoverzicht van de te verwachten kosten op voor de heer Bakker ('kostenoverzicht vooraf'). De heer Bakker kan dit overzicht gebruiken om de te verwachten kosten te vergelijken met een andere vermogensbeheerder waar hij ook een kennismakingsgesprek heeft gevoerd.

Dit **kostenoverzicht vooraf** (ex-ante kostenoverzicht) bevat de volgende informatie:

- Een optelling van alle kosten voor de dienstverlening die worden verwacht (in een absoluut bedrag en in een percentage). Mevrouw Welvaren kiest ervoor de te verwachten kosten te berekenen voor de komende twaalf maanden, omdat het kostenoverzicht met gerealiseerde kosten (na afloop van het jaar) ook over een periode van twaalf maanden wordt verstrekt.
- Een optelling van alle kosten voor producten die worden verwacht in de komende twaalf maanden (in een absoluut bedrag en een percentage).
- Een optelling van bovenstaande kosten (in een absoluut bedrag en een percentage).
- Een illustratie van het cumulatieve effect van de kosten op het rendement op de langere termijn inclusief een beschrijving van deze illustratie. Welvaren kiest ervoor dit in de vorm van een grafiek te doen. Aangezien de heer Bakker heeft aangegeven voor minimaal 10 jaar te willen beleggen, kiest Welvaren ervoor het bruto- en

nettorendement, inclusief de verwachte kostenpieken of-schommelingen, te laten zien over een looptijd van 10 jaar.

- In het kostenoverzicht wordt duidelijk aangegeven dat Welvaren BV op verzoek van de klant een uitsplitsing van bovengenoemde kosten kan verzorgen. In deze uitsplitsing maakt Welvaren BV onderscheid tussen eenmalige kosten, lopende kosten, transactiekosten, kosten die verband houden met nevendiensten en incidentele kosten.
- Mevrouw Welvaren verstrekt dit overzicht aan de heer Bakker op een duurzame drager, zij kiest ervoor dit per e-mail te doen.

Dit **kostenoverzicht vooraf** baseert mevrouw Welvaren op:

- De tariefstructuur van Welvaren BV en de depotbank;
- De omvang van het vermogen dat de heer Bakker wil laten beheren;
- Het verwachte risicoprofiel en de beleggingshorizon van de heer Bakker, op basis van een eerste inschatting. Mevrouw Welvaren gaat er vanuit dat het risicoprofiel niet wijzigt over de beleggingshorizon;
- Het beleggingsbeleid van Welvaren BV. Mevrouw Welvaren heeft op basis van haar bestaande klanten een inschatting gemaakt van een 'gemiddelde portefeuille' voor verschillende profielen. Hiervoor heeft ze een inschatting gemaakt van de volgende variabelen:
 - o De instrumenten waarin belegd wordt;
 - o Het verwachte aantal transacties in de verschillende instrumenten
- De kosten van verschillende producten op jaarbasis. Voor de kosten van de producten gebruikt Welvaren precontractuele informatiedocumenten van deze producten, zoals het prospectus. Ontbrekende informatie vraagt zij op bij de productaanbieder.
- Een inschatting van de transactiekosten per type instrument waarin belegd wordt. Hierin betreft zij de expliciete transactiekosten, zoals brokercommissies, maar ook de impliciete transactiekosten. De impliciete transactiekosten zijn kort gezegd de kosten uit hoofde van de bied-laatspread. Mevrouw Welvaren maakt een inschatting van de impliciete transactiekosten door de transacties van het afgelopen jaar als maatstaf te nemen.

De heer Bakker besluit klant te worden bij Welvaren BV en maakt op 1 maart 2018 zijn vermogen over naar Welvaren BV zodat er gestart kan worden met beleggen.

Kostenoverzicht na afloop van het jaar

Na afloop van het jaar stelt mevrouw Welvaren voor al haar klanten een gepersonaliseerd overzicht op van de portefeuille en het rendement dat het afgelopen jaar is behaald. In deze rapportage neemt mevrouw Welvaren ook informatie op over de kosten die in dat jaar zijn gemaakt¹.

Dit **kostenoverzicht met gerealiseerde kosten** (ex-post kostenoverzicht) bevat de volgende informatie:

- Een optelling van alle kosten voor de dienstverlening die in 2018 zijn gemaakt (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een optelling van alle kosten voor producten die in 2018 zijn gemaakt (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een optelling van bovenstaande kosten (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een illustratie van het cumulatieve effect van de kosten op het rendement op de langere termijn. Welvaren gebruikt hiervoor dezelfde grafiek die voorafgaand aan de dienstverlening is gebruikt, maar heeft nu de gerealiseerde kosten van 2018 hierin verwerkt. In de grafiek wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en geschatte kosten.
- In het kostenoverzicht wordt duidelijk aangegeven dat Welvaren BV op verzoek van de klant een uitsplitsing van bovengenoemde kosten kan verzorgen. In deze uitsplitsing maakt Welvaren BV onderscheid tussen eenmalige kosten, lopende kosten, transactiekosten, kosten die verband houden met nevendiensten en incidentele kosten.
- Mevrouw Welvaren verstrekt dit overzicht aan de heer Bakker op een duurzame drager, zij kiest ervoor het overzicht per e-mail te verstrekken, gelijktijdig met het jaarlijkse overzicht van de portefeuille.

Om tot dit **kostenoverzicht met gerealiseerde kosten** te komen heeft mevrouw Welvaren de volgende informatie verzameld:

- De expliciete kosten die door Welvaren BV en de depotbank in rekening zijn gebracht, zowel de doorlopende kosten als de transactiekosten;
- Per uitgevoerde transactie: de aankomstprijis en de transactieprijs, om de impliciete transactiekosten te bepalen;
- Per beleggingsproduct: de kosten van het product en de periode dat de heer Bakker in het product belegd heeft. De productkosten krijgt mevrouw Welvaren van de productaanbieders. Zij gebruikt hier onder andere jaarverslagen voor.

Wanneer een klant gedurende het jaar besluit om de dienstverlening te stoppen, verstrekt mevrouw Welvaren ook een **kostenoverzicht met gerealiseerde kosten**, op basis van de periode

¹ Deze informatie mag ook vaker dan jaarlijks verstrekt worden, bijvoorbeeld in kwartaalrapportages. Zie ook [ESMA Q&A's](#), hoofdstuk 9, vraag 5.

dat meneer Bakker zijn portefeuille heeft aangehouden. Mevrouw Welvaren stelt dit op dezelfde manier op als bovenstaand beschreven, alleen heeft zij op dat moment nog geen informatie over de gerealiseerde kosten (ex-post) over de producten beschikbaar, omdat productaanbieders dit nog niet hebben gepubliceerd. Mevrouw Welvaren probeert deze informatie over de betreffende periode van de productaanbieders te krijgen (bijvoorbeeld op basis van halfjaarrapportages). Wanneer dit ondanks al haar nadrukkelijke inspanningen niet lukt, gebruikt zij hiervoor de verwachte kosteninformatie (ex-ante) van het betreffende jaar of de informatie over de gerealiseerde kosten van het jaar ervoor (ex-post). Mevrouw Welvaren legt duidelijk aan de klant uit dat dit deel van de informatie op een schatting gebaseerd is.

Start van een nieuw kalenderjaar

Op basis van de kostenoverzichten met gerealiseerde kosten die mevrouw Welvaren begin 2019 heeft opgesteld beschikt Welvaren over nieuwe recente informatie over het beleggingsbeleid en andere aannames die voor overzichten met de te verwachte kosten worden gebruikt. Omdat ze over deze nieuwe informatie beschikt en omdat ze de heer Bakker een kostenoverzicht vooraf voor twaalf maanden heeft verstrekt, stelt zij begin 2019 een **nieuw kostenoverzicht vooraf** op. De heer Bakker gebruikt deze informatie aan het einde van het jaar om te vergelijken met de werkelijk gemaakte kosten in 2019.

Dit **kostenoverzicht vooraf** bevat de volgende informatie:

- Een optelling van alle kosten voor de dienstverlening die worden verwacht in 2019 (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een optelling van alle kosten voor producten die worden verwacht in 2019 (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een optelling van bovenstaande kosten (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een illustratie van het cumulatieve effect van de kosten op het rendement op de langere termijn. Mevrouw Welvaren kiest ervoor dit in de vorm van een grafiek te doen en past hiervoor de grafiek aan die zij heeft gemaakt toen de heer Bakker klant werd met de nieuwe kostencijfers.
- In het kostenoverzicht wordt duidelijk aangegeven dat Welvaren BV op verzoek van de klant een uitsplitsing van bovengenoemde kosten kan verzorgen. In deze uitsplitsing maakt Welvaren BV onderscheid tussen eenmalige kosten, lopende kosten, transactiekosten, kosten die verband houden met nevendiensten en incidentele kosten.
- Mevrouw Welvaren verstrekt dit overzicht aan de heer Bakker op een duurzame drager, zij kiest ervoor dit per e-mail te doen.

Dit **kostenoverzicht vooraf** baseert mevrouw Welvaren op:

- De tariefstructuur van Welvaren BV en de depotbank;
- De omvang van het vermogen dat de heer Bakker wil laten beheren;
- Het verwachte risicoprofiel en de beleggingshorizon van de heer Bakker. Mevrouw Welvaren gaat er op basis van de klantinformatie, vanuit dat het risicoprofiel niet wijzigt over de beleggingshorizon;
- Het beleggingsbeleid van Welvaren BV. Mevrouw Welvaren heeft op basis van de beschikbare informatie over gerealiseerde kosten een aangepaste inschatting gemaakt van een 'gemiddelde portefeuille' voor verschillende profielen. Hiervoor heeft ze een inschatting gemaakt van de volgende variabelen:
 - o De instrumenten waarin belegd wordt;
 - o Het verwachte aantal transacties in de verschillende instrumenten
- De kosten van verschillende productgroepen op jaarbasis. Voor de kosten van de producten gebruikt mevrouw Welvaren precontractuele informatiedocumenten van

deze producten, zoals het prospectus. Ontbrekende informatie vraagt zij op bij de productaanbieder.

- Een inschatting van de transactiekosten per type instrument waarin belegd wordt. Hierin betreft zij de expliciete transactiekosten, zoals brokercommissies, maar ook de impliciete transactiekosten. De impliciete transactiekosten zijn kort gezegd de kosten uit hoofde van de bied-laatspread. Mevrouw Welvaren maakt een inschatting van de impliciete transactiekosten door de transacties van het afgelopen jaar als maatstaf te nemen.

Wijziging klantsituatie

In augustus 2021 vindt er een reorganisatie plaats bij het bedrijf waar de heer Bakker werkt. De heer Bakker krijgt een regeling aangeboden waarbij hij een bedrag ontvangt waardoor hij 5 jaar eerder met pensioen kan gaan. Een deel van dit bedrag voegt de heer Bakker toe aan zijn belegde vermogen bij Welvaren BV. Dit geeft aanleiding om het risicoprofiel en de beleggingsdoelstelling te bespreken en te herzien. Dit soort wijzigingen in de klantsituatie hebben ook gevolgen voor de te verwachten kosten. Omdat deze wijzigingen ingrijpend zijn voor de dienstverlening aan de heer Bakker en dus ook impact hebben op zijn kosten, stelt mevrouw Welvaren een **nieuw kostenoverzicht vooraf** op.

Dit **kostenoverzicht vooraf** bevat de volgende informatie:

- Een optelling van alle kosten voor de dienstverlening die worden verwacht in de komende twaalf maanden (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een optelling van alle kosten voor producten die worden verwacht in de komende twaalf maanden (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een optelling van bovenstaande kosten (in een absoluut bedrag en een percentage);
- Een illustratie van het cumulatieve effect van de kosten op het rendement op de langere termijn. In deze illustratie gaat mevrouw Welvaren uit van de nieuwe besproken beleggingshorizon. Over vijf jaar wordt een eenmalige onttrekking van een deel van het vermogen voorzien. Dit is zichtbaar in de te verwachten kosten rond die tijd. Ook is er een lichte stijging van de percentuele kosten na dit moment zichtbaar, door het bestaan van een aantal vaste kostenposten.
- In het kostenoverzicht wordt duidelijk aangegeven dat Welvaren BV op verzoek van de klant een uitsplitsing van bovengenoemde kosten kan verzorgen. In deze uitsplitsing maakt Welvaren BV onderscheid tussen eenmalige kosten, lopende kosten, transactiekosten, kosten die verband houden met nevendiensten en incidentele kosten.
- Mevrouw Welvaren verstrekt dit overzicht aan de heer Bakker op een duurzame drager, zij kiest ervoor dit per e-mail te doen.

Dit **kostenoverzicht vooraf** baseert mevrouw Welvaren op:

- De tariefstructuur van Welvaren BV en de depotbank;
- De aangepaste omvang van het vermogen dat de heer Bakker wil laten beheren;
- Het aangepaste risicoprofiel van de heer Bakker;
- Het beleggingsbeleid van Welvaren BV. Mevrouw Welvaren heeft op basis van haar bestaande klanten een inschatting gemaakt van een 'gemiddelde portefeuille' voor verschillende profielen. Hiervoor heeft ze een inschatting gemaakt van de volgende variabelen:
 - De instrumenten waarin belegd wordt;
 - Het verwachte aantal transacties in de verschillende instrumenten
- De kosten van verschillende productgroepen op jaarbasis. Voor de kosten van de producten gebruikt Welvaren precontractuele informatiedocumenten van deze

producten, zoals het prospectus. Ontbrekende informatie vraagt zij op bij de productaanbieder.

- Een inschatting van de transactiekosten per type instrument waarin belegd wordt. Hierin betreft zij de expliciete transactiekosten, zoals brokercommissies, maar ook de impliciete transactiekosten. De impliciete transactiekosten zijn kort gezegd de kosten uit hoofde van de bied-laatspread. Mevrouw Welvaren maakt een inschatting van de impliciete transactiekosten door de transacties van het afgelopen jaar als maatstaf te nemen.

Autoriteit Financiële Markten
T 020 797 2000 | F 020 797 3800
Postbus 112723 | 1001 GS Amsterdam
www.afm.nl

De tekst is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontlennen. Door besluiten op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet langer actueel is wanneer u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – zoals bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.